

BÖLÜM 21

SANAT TERAPİ VE İNFERTİLİTE

Yeşim BAYOĞLU TEKİN¹

*“İnfertil kadınların yaşadıkları derin ruhsal çöküntü karşısında
kelimeler yeterince zengin ve güvenli değildir.
Çizgiler ve renkler; derin acı ve keder karşısında
kuruyabilen kelimelereşarırtıcı derecede güvenli ve etkili bir alternatif sağlar”
Edward G. Hughes.*

GİRİŞ

İnfertilite her 10 çiftten birini etkilemektedir. İnfertilite tedavileri 1970’lerde başlayan bilimsel mucizelerdir. Geçtiğimiz 50 yıl içinde tedavinin her aşamasına ilişkin olarak “infertilitede psikososyal ihtiyaçların ele alınması” gerekliliği bilinmesine rağmen infertilite ile mücadele eden çiftlerin “yaşam kalitesi ve psikolojik refahının korunması” gözden kaçan bir alan olarak kalmıştır. Çiftlerde yaşanan infertilite probleminin yanı sıra uygulanan tedavi yöntemleri de pek çok psikolojik problemlere zemin hazırlamaktadır.

Doğal sıklularda konsepsiyon denemesinde stres düzeyinin yüksek olması beraberinde düşük gebelik oranlarını getirmektedir. Psikolojik stres ile düşük fertilitite oranlarının ilişkisini açıklayabilmek için pek çok farklı mekanizmalar ileriye sürülmüştür. Stres kortikotropin releasing hormon, adrenokortikotropik hormon ve glukokortikoid düzeylerini upregule ederek hipotalamo-pituitier- adrenal aksı etkilemektedir. Stres hormon düzeylerinin artması ovulasyon zamanlamasını etkilemekte, luteal fazı kısaltmakta, implantasyon şansını azaltmaktadır (1). Ayrıca stres proinflatuar sitokinleri arttırmakta ve prematüre membran rüptürü, ve preeklampsi dahil pek çok gebelik komplikasyonuna neden olmaktadır (2). Psikolojik stres sigara, madde bağımlılığı ve seksüel disfonksiyona yol açarak fertiliteye olumsuz etkilemektedir (3). Fertilitite problemlerin tanı ve tedavisi klinisyenlerin öncelikli yaklaşımları olmakla birlikte psikolojik destek ihtiyacı duyan bireylerin bireysel ya da gruplar halinde değerlendirilmesi ve desteklenmesi psikolojik iyilik halini düzeltmekte ve gebelik oranlarına katkı sağlamaktadır (4).

¹ Prof. Dr., Sağlık Bilimleri Üniversitesi; Trabzon Kanuni Eğitim ve Araştırma Hastanesi, Kadın Hastalıkları ve Doğum Kliniği, yesimbay@yahoo.com.

KAYNAKÇA:

1. Nakamura K , Sheps S ,Arck, P. Stress and reproductive failure: Past notions, present insights and future directions. *Assist Reprod Genet* 2008;25, 47–62.
2. Coussons-Read ME, Okun ML, Nettles CD. Psychosocial stress increases inflammatory markers and alters cytokine production across pregnancy. *Brain Behav Immun.* 2001;21, 343–350.
3. Anderheim L, Holter H, Bergh C, Moller A. Does psychological stress affect the outcome of in vitro fertilization? *Human Reproduction.* 2005; 20, 2969– 2975.
4. Schmidt L, Tjornhoj-Thomsen T, Boivin J, Nyboe Andersen A. Evaluation of a communication and stress management training programme for infertile couples. *Patient Educ Couns* 2005;59:252–262.
5. Cwikel J, Gidron Y, Sheiner E. Psychological interactions with infertility among women. *Eur J Obstet Gynecol Reprod Biol.* 2004;117, 126–131.
6. Jennifer L. Austenfeld , Annette L. Stanton Coping Through Emotional Approach: A New Look at Emotion, Coping, and Health-Related Outcomes. *J Personal* 2004;72:6.
7. Patel A, Sharma PS, Kumar P. Application of mindfulness-based psychological interventions in infertility. *J Hum Reprod Sci* 2020;13:3-21.
8. Deane K, Fitch M, Carman M. An innovative art therapy program for cancer patients. *Can Oncol Nurs J* 2000;10:147–151, 152–157.
9. Sarrel PM, DeCherney, AH. Psychotherapeutic Intervention for Treatment of Couples With Secondary Infertility. *Fertil Steril .* 1985;43: 897–900.
10. Bernardi L, Pora C, Sleight P. Cardiovascular, cerebrovascular and respiratory changes induced by different types of music in musicians and nonmusicians: importance of silence. *Heart.* 2006;92: 445–452.
11. Murphy EM, Nichols J, Somkuti SG, Sobel M, Braverman A, Barmat LI. Randomized Trial of Harp Therapy During In Vitro Fertilization–Embryo Transfer. *Evid Based Complement Alternat Med.* 2014;19(2) 93-98
12. Aba YA, Avci D, Guzel Y, Kumral Ozcelik S, Gurtekin B. Effect of music therapy on the anxiety levels and pregnancy rate of women undergoing in vitro fertilization-embryo transfer: A randomized controlled trial. *Applied Nursing Research* 36 (2017) 19–24
13. Edward G. Hughes. Art Therapy as a Healing Tool for Sub-fertile Women. *J Med Humanit* 2010 31:27–36
14. Lemmens GMD. Coping With Infertility: a Body-Mind Group Intervention Programme for Infertile Couples. *Human Reproduction* 2004;19(8): 1917–1923
15. Domar AD. Impact of Group Psychological Interventions on Pregnancy Rates in Infertile Women. *Fertil.Steril.* 2000;73(4): 805–811.
16. Meads C, Nouwen A. Does emotional disclosure have any effects? A systematic review of the literature with meta-analyses. *Int J Technol Assess Health Care* 2005;21(2):153–164.
17. Frattaroli J. Experimental disclosure and its moderators: a meta-analysis. *Psychol Bull* 2006;132(6):823–865
18. Matthiesen S, Klonoff-Cohen H, Zachariae R, Jensen-Johansen MB, Nielsen BK, Frederiksen Y, Ingerslev HJ. The effect of an expressive writing intervention (EWI) on stress in infertile couples undergoing assisted reproductive technology (ART) treatment: a randomized controlled pilot study. *Br J Health Psychol* 2012;17(2):362–378.
19. Frederiksen Y, O’Toole MS, Mehlsen MY, Hauge B, Elbaek HO, Zachariae RO, Ingerslev HJ. The effect of expressive writing intervention for infertile couples: a randomized controlled trial. *Human Reproduction,* 2016; 32(2): 391-402
20. Kim SH, Kook JR, Kwon M, Son MH, Ahn SD, Kim YH. The effects of laughter therapy on mood state and self-esteem in cancer patients undergoing radiation therapy: a randomized controlled trial. *J. Altern. Complement. Med.*2015; 21 (4): 217–222.
21. George JR, Jacob V. A study to assess the effectiveness of laughter therapy on depression among elderly people in selected old age homes at mangalore. *Int. J Nurs Educat.* 2014;6 (1), 152.
22. Jung KH, Park SY. The effect of laughter program on the stress of nursing college students in clinical practice. *Korean J Health Serv Manag* 2012;6 (1), 163–172.
23. Chung HJ. The effect of laughter therapy on Infertility stress and anxiety of women receiving in vitro fertilization. *Fertil Steril;* 96(3): Suppl; 195-196.
24. Youn MY, Kyung NY, Hong HS. An Effect of Optimism, Self-esteem and Depression on Laughter Therapy of Menopausal Women. *Korean J Women Health Nurs.* 2012;18(4): 248-256.
25. Altan Sarıkaya N, Hürrem Ayhan C, Sukut Ö. Farklı Gruplarda Dans ve Hareket Terapisinin Kullanımı ve Etkileri. *JAREN* 2017;3(Ek sayı):1-5